

Posudek na diplomovou práci Daniela Kolmana „Urbánní utopie“

Téma diplomové práce je v našich podmínkách dvojnásobně neotřelé: svým obecným zaměřením patří téma práce do sociologie města, která sama o sobě není v našich podmínkách právě často zkoumanou oblastí, a navíc se diplomant nevěnuje tomu, co je v pracích ze sociologie města obvyklé, tj. realitě města a společnosti v sociologické analýze. Předkládaná diplomová práce pojednává o „nejvyšší“, nejobecnější rovině sociologického zkoumání města, tedy o souvislostech města a společnosti jako takových, o teorii města ve vazbě na teorii společnosti.

Diplomová práce má logickou strukturu, obecnější úvahy a analýza konkrétních urbánních utopií jsou v odpovídajících „objemových“ proporcích a především jsou vnitřně promyšleně propojeny – v kapitolách o jednotlivých urbánních utopiích se diplomant často odvolává na teze konstatované v první části práce. Závěrečné kapitoly pak nadhazují z práce logicky vyplývající otázky (v názvech zdůrazněné otazníky) o další existenci urbánních utopií.

Diplomant se v části nazvané Město a společnost soustředí spíše na méně „přízemní“, méně „hmatatelné“ souvislosti města a společnosti. Jeho obecnější pohled na problematiku města je patrný i z takových dílčích momentů jako je např. to, že v pasážích o vzniku měst diplomant nepřipomíná (byť o tom nepochybně dobře ví, což je ostatně patrné i v dalším textu) běžně zmiňované „městotvorné“ okolnosti a podmínky jako je zakládání měst s ohledem na co nejlepší možnosti směny zboží a trhu, s ohledem na blízkost obvyklých dopravních cest apod. (i přesto, že to chápu, přece jen bych „klasické“ příčiny a okolnosti zakládání měst zminila alespoň v poznámce).

Analýza konkrétních urbánních utopií je psaná se znalostí věci, výklad názorů jednotlivých autorů je srozumitelný a přestože je podáván na relativně menší ploše, není zkrácený či zjednodušený. Diplomant se snaží k jednotlivým vizím přistupovat objektivně, s nadhledem, uvádí jejich předpokládané přednosti a naděje stejně jako jejich kritiku v teorii a velmi často negativní konce a zklamání v praxi. Oceňuji přiměřenou komparaci mezi jednotlivými utopiemi a zejména snahu o důsledné udržení se na obecnější sociologické rovině analýzy a výkladu (bez zbytečných detailů víceméně technické či urbanistické povahy).

Celý text je psaný srozumitelně a čtivě, možno říci kultivovaně (odhlédnu-li od občasného chaosu v interpunkci a výroků typu „projekty ovlivnili“ na str. 26 či v mírnější verzi „mnoho imigrantů přijížděli“ na str. 47 apod.). Literatura je dosti bohatá a vzhledem k zaměření práce vhodně „tématicky“ pestrá (nutno konstatovat, že přitom je poměr literatury v češtině a v jiných jazycích zhruba vyrovnáný).

Do diskuse při obhajobě navrhuji tato okruhy (otázky):

- diplomant ve svém textu používá výrazy „urbánní“ a „urbanistický“ – jsou to podle něj synonyma, nebo mezi těmito termíny spatřuje nějaký vnitřní rozdíl?
- jak různě je možné vykládat tezi o „nezávislosti současného člověka na místě“, jaké mohou být interpretace tohoto konstatování?
- našlo by se v tezích geografického determinismu a zejména např. sociologického environmentalismu příslovečné „zrnko pravdy“, pokud jde o vzájemný vztah (vliv, příčinnou a následnou souvislost apod.) existence a vývoje společnosti a geografického prostředí?

Závěr: Předložená diplomová práce Daniela Kolmana splňuje všechny požadavky na tento typ prací obvykle kladených – diplomant prokázal, že je schopen samostatně zpracovat sociologické téma, a to jak z hlediska sociologické odbornosti, tak z hlediska vědecké etiky a kultury. Diplomovou práci proto jednoznačně **doporučuji k obhajobě.**

Praha, 23.1.2006

PhDr. Jana Duffková, CSc.
vedoucí diplomové práce

